

Lempäälän kunnan kyläohjelma 2026-2029

Kunnanhallitus 25.5.2026

Kunnanvaltuusto 10.6.2026

Voimassa 1.8.2026 alkaen

L
M
PÄÄ
LÄ

Sisältö

Johdanto

1. Kyläohjelman tausta ja tarkoitus

2. Toimintaympäristön kuvaus

3. Kyläohjelman tavoitteet ja toimenpiteet

Johdanto

Lempäälän kunnanvaltuusto hyväksyi 10.12.2025 § 120 uuden kuntastrategian vuosille 2026-2035. Strategia koostuu neljästä strategisesta teemasta, jotka on asetettu seuraavasti:

- Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme
- Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia
- Lähellä meitä – viihtyisä asuinympäristömme
- Lähellä tulevaa – johdamme vastuullisesti

Kyläohjelma on yksi neljästä Lempäälän kuntastrategiaa toteuttavista toimenpideohjelmista. Kyläohjelma ohjaa Lempäälässä vuosina 2026-2029 toteutettavaa kylien elinvoiman kehittämistä ja ylläpitämistä.

Kyläohjelmassa on määritelty kuntastrategian neljään (Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen, Olemme Suomen suurin kyläyhteisö, Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen, Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä) tavoitteeseen liittyvät toimenpiteet, joilla Lempäälän kylien elinvoimaisuuden kehittämiseen ja ylläpitämiseen tartutaan.

Kyläohjelmaan on kirjattu toimenpiteiden toteutumisen seurannassa käytettävät mittarit ja vastuutahot sekä yhteistyökumppanit. Kyläohjelma kokoaa kunnan kaikilla palvelualueilla ja eri kumppaneiden kanssa edistettävät kehittämistoimenpiteet kylien elinvoiman ja houkuttelevuuden tukemiseksi.

1. Kyläohjelman tausta ja tarkoitus

Kyläohjelman tausta

Osana uutta ”Lempäälä lähelläsi” – kuntastrategiaa valtuusto päätti strategiaa toteuttavien poikkihallinnollisten toimenpideohjelmien laatimisesta. Toimenpideohjelmissa kuvataan ne konkreettiset toimenpiteet, joiden kautta kunnan strategiset tavoitteet pyritään saavuttamaan.

Toimenpideohjelmien valmistelun ajaksi perustettiin ohjausryhmät, jotka vastasivat toimenpideohjelmien valmistelutyöstä.

Ohjausryhmät olivat parlamentaarisia, eli niissä oli edustus jokaisesta valtuustoryhmästä. Kyläohjelman ohjausryhmässä oli lisäksi sidosryhmäedustaja Lempäälän Kylät ry:stä.

Ohjausryhmän käsittelemien asioiden valmistelusta vastasivat ohjausryhmän viranhaltijajäsenet.

Kyläohjelman ohjausryhmän yhtenä alkutekijänä toimi kunnanvaltuuston vuoden 2025 talousarviota koskevan päätöksen yhteydessä perustettavaksi sovittu poikkihallinnollinen työryhmä kylien ja kyläkoulujen vetovoimaisuuden vahvistamiseksi.

Kyläohjelman viranhaltijavalmistelussa on ollut mukana viranhaltijoita poikkihallinnollisesti kunnan jokaiselta palvelualueelta.

Kyläohjelman tarkoitus

Kyläohjelma on yksi Lempäälän kuntastrategiaa toteuttavista toimenpideohjelmista. Kyläohjelma toteuttaa kuntastrategian teemoja Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme ja Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia.

Kyläohjelmassa on määritelty kuntastrategian osallisuuden edistämisen, lasten ja nuorten koulutuksen sekä asuinympäristöjen monimuotoisuuden tavoitteisiin liittyvät toimenpiteet, joilla tartutaan Lempäälän kylien elinvoimaisuuden kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Kyläohjelmaan on kirjattu tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen seurannassa käytettävät mittarit ja vastuutahot sekä toimenpiteiden toteutukseen osallistuvat kumppanit. Vaikuttava kylien elinvoiman kehittäminen ja ylläpitäminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä ja koskee kaikkia kunnan palvelualueita.

Kyläohjelman toteutumista seurataan osana kunnan strategista johtamismallia.

Toimenpideohjelmista nostetaan kullekin talousarviovuodelle asetetut tavoitteet ennalta määritellyn aikataulun mukaisesti. Kyläohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä sekä toimintakertomuksessa.

Kuvio 1. Lempäälän strateginen johtamismalli

2. Toimintaympäristön kuvaus

RUMU
AIMALAN
KULTTUURIMUUNTAJA

L^M
PÄÄ
LÄ

Toimintaympäristön kuvaus ja nykytila-analyysi

Kyläohjelman valmistelun aikana ohjausryhmälle esiteltiin Lempäälän kunnan ja sen eri kyläalueiden nykyisen toimintaympäristön kuvaus ja nykytila-analyysi. Toimintaympäristöanalyysi sisälsi erityisesti tietoja kunnan kyläalueiden yhdyskuntarakenteesta ja niiden kehityksestä sekä kyläalueiden nykyisestä palveluverkosta ja sen seurannasta.

Toimintaympäristön kuvauksessa ja nykytila-analyysissä tuotiin esiin muun muassa kunnan eri alueiden yhdyskuntarakenteen kehitys, joukkoliikenteen (ml. koulukyytien) tämän hetkinen taso, kunnallistekniikan sijoittuminen kunnan eri alueille sekä Lempäälän eri alueiden väestö- ja oppilasmääräennusteet. Kyläohjelman valmistelun pohjana on ollut käytettävissä kunnan väestö- ja palvelutarve-ennuste, joka esittää, miten kunnan väestö ja varhaiskasvatuksen sekä opetuksen palvelutarve voivat kehittyä, mikäli kunnan kehitys toteutuu sen hetkisen näkemyksen mukaisesti. Lisäksi toimintaympäristöanalyysissä tuotiin esille hajarakentamisen tilastoja viimeisimmän 15 vuoden ajalta sekä Lempäälän asuntorakentamisen tilastoja ja trendejä viime vuosilta.

Lisäksi viranhaltijavalmistelun pohjalta tuotettiin ohjausryhmän työskentelyn taustamateriaaliksi PESTEL-analyysi, jossa arvioitiin poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia, teknologisia, ekologisia ja lainsäädännöllisiä muutostekijöitä, jotka kohdistuvat Lempäälän kuntaan ja erityisesti sen kyläalueisiin.

MUUTOSTEKIJÄT

P oliittinen	<ul style="list-style-type: none">• Eduskuntavaalit 2027 ja hallitusohjelman tuomat muutokset• Poliittiset sitoumukset (mm. MAL-sopimus, Tampereen kaupunkiseudun strategiset tavoitteet, Maakuntakaava, Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenne)• Lempäälän kunnan strategian toimenpiteiden onnistuminen
E konominen	<ul style="list-style-type: none">• Kuntatalouden ja valtiontalouden haastava tilanne sekä kasvukunnan investointipaineet• Lainsäädännöllisten muutosten talousvaikutukset• Taloussuhdanteet• Maan arvo Lempäälässä vs. muu maa• Kylien infrastruktuuri vs. taajamat
S osiaalinen	<ul style="list-style-type: none">• Väestön polarisoituminen• Lapsiperheiden polarisoituminen (sosioekonominen tausta, yksinäisyys, juurettomuus)• Kaupungistuminen ja tiivis asuminen• Kylien väljyys ja asumisen laadukkuus• Yhteisöllisyys• Nuorten syrjäytyminen• Kestävät elintavat ja osallisuus• Lempäälän luonnollisen väestönkasvun jatkuvuus• Väestön ikääntyminen• Turvallisuus
T eknologinen	<ul style="list-style-type: none">• Digi- ja etäopetuksen mahdollistaminen tulevaisuudessa• Tekoälyn kehittyminen ja siihen liittyvä turvallisuus ja työn automatisointi• Etätöiden lisääntyminen / työn paikkariippumattomuus• Vihreät ja puhtaan siirtymän teknologiat ja kasvavat investointitarpeet• Sähköistyvä ja AI-pohjainen laajeneva liikenne• Energijakeluun kohdistuvat riskit
E kologinen	<ul style="list-style-type: none">• Hiilineutraalisuustavoitteet, ilmastoviisaus ja kestävä kehitys• Ilmastosopeutuminen ja –kriisit• Luonnonvarojen kestävä käyttö ja säilyttäminen• Kiertotalous ja vihreä siirtymä• Huoltovarmuus (esim. ruuantuotanto, lämpö, vesi)
L ainsäädännöllinen	<ul style="list-style-type: none">• Valtionosuusuudistus• Kuntalaki• Alueidenkäyttölaki• Kiinteistöverouudistus• EU:n sääntely ja tuki

3. Kyläohjelman tavoitteet ja toimenpiteet 2026-2029

3.1. Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Lempäälässä olet tärkeä osa yhteisöä. Palvelut ovat lähelläsi ja yrityksille on tarjolla monipuolisia sijoittumispaikkoja sekä yhdistyksille toimitiloja. Meillä saat äänesi kuuluviin ja pääset vaikuttamaan kuntamme kehittämiseen. Vastaamme kuntalaisten palvelutarpeisiin ennakoivasti ja palvelulähtöisesti, huomioiden saavutettavuuden ja esteettömyyden. Pidämme yhdessä huolen siitä, että kukaan ei jää yksin.

Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen.

Kannustamme Lempäälässä asuvia ja toimivia oma-aloitteisuuteen ja tuemme kuntalaisten vahvaa osallistumista ja aktiivista kehittämistä.

Olemme Suomen suurin kyläyhteisö. Kannamme vastuuta yhdessä. Kunnan aktiiviset yhteisöt ja kuntalaisten monipuolinen osaaminen ovat keskeisiä resurssejamme. Yhteistyöllä ja tahdolla löydetään uusia ratkaisuja. Kunnioitamme moninaisuutta ja näemme erilaisuuden voimavarana. Kannustamme sukupolvien väliseen kohtaamiseen.

Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen. Jokainen lapsi ja nuori saa tarvitsemansa tuen ja tarkoituksenmukaisen ryhmäkoon varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa ja toisella asteella. Mahdollistamme monipuoliset ja helposti saavutettavat harrastusmahdollisuudet. Varmistamme, että laadukkaan perusopetuksen jälkeen nuorille tarjoutuu koulutuspolku, joka edistää työllistymistä ja ehkäisee syrjäytymistä.

Teema sisältää kylien markkinointiin sekä kylien osallisuuteen, yhteisöllisyyden edistämiseen ja vaikuttamismahdollisuuksiin liittyviä toimenpiteitä. Lisäksi teema sisältää kyläkoulujen elinvoimaisuuden ylläpitämiseen ja kehittämiseen liittyviä toimenpiteitä.

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Kyliä ja niiden vahvuuksia esiintuovan viestinnän ja markkinoinnin lisääminen. Kunta tarjoaa alustan kylien tuottamien sisältöjen jakamiselle.	Jokaisesta kylästä julkaistaan vähintään yksi nosto per vuosi	2026-2029	Konsernin yhteiset palvelut	Kaikki palvelualueet, kyläyhdistykset
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Kylien kierros: Esittelymateriaalin laatiminen kunnan eri kylistä. Reittiverkoston laatiminen kyliin tutustumiseksi.	Laadittujen kyläesittelyjen määrä Reittiverkosto on laadittu / ei ole laadittu	2027-2029	Konsernin yhteiset palvelut	Kaikki palvelualueet, Lempäälän Kehitys Oy, kyläyhdistykset
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Nuorisotyön vieminen kyliin: Nuorisoihtojen järjestäminen kylillä yhteistyössä nuorisopalveluiden ja kylien yhdistysten kanssa.	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja osallistumisaste Asukaskysely: kylien asukastyytyväisyys	2027-2029	HYEL, Nuorisopalvelut	KAOP, kyläyhdistykset ja muut yhdistykset,
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	Yritystoiminnan mahdollistaminen kylissä: Kylien yritystoimintaan kannustetaan mahdollistamalla pienyritystoimintaan liittyvä rakentaminen.	Yritystoimintaan liittyvien rakennuslupien määrä Rakentuneiden kohteiden määrä	2027-2029	Yhdyskunta, Kaavoitus	Lempäälän Kehitys Oy, kyläyhdistykset
Rohkaisemme aktiiviseen kuntalaisuuteen	”Kyläillään” –tilaisuudet kylillä. Foorumitoiminnan ja asukasiltujen vieminen kylille. Kyläkoordinaattorin nimeäminen yhteyshenkilöksi kunnan ja kylien yhdistysten välille.	Järjestettyjen tilaisuuksien ja osallistujien määrä Asukaskysely: kylien asukastyytyväisyys	2027-2029	HYEL, Hallinto	Kaikki palvelualueet, kyläyhdistykset ja muut yhdistykset

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Tuemme ja edistämme kyläkohtaisten kehittämissuunnitelmien laatimista ja hankkeiden toteuttamista.	Laadittujen kehittämissuunnitelmien määrä Kyläkehityshankkeiden määrä	2027-2029	Yhdyskunta, Kaavoitus	Kyläyhdistykset
Olemme Suomen suurin kyläyhteisö	Kyläkulttuuritoiminnan kehittäminen: Kulttuuritapahtumien järjestäminen eri kylillä sekä kyläerityispiirteiden esiin nostaminen kuntalaisille.	Kyläkulttuuritapahtumien määrä	2027-2029	HYEL, Kulttuuripalvelut	HYEL, viestintäpäällikkö, kyläyhdistykset

Lähellä sinua – yhteinen hyvinvointimme

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen	Kyläkoulujen kehittäminen: Luodaan kriteerit esi- ja perusopetuksen järjestämiselle kyläkouluissa.	Esi- ja perusopetuksen järjestämisen kriteerit kyläkouluille on laadittu / ei ole laadittu	2027-2028	KAOP, Opetuspalvelut	Yhdyskunnan palvelualue
Panostamme lasten ja nuorten laadukkaaseen koulutukseen	Pilotoidaan koulutus- ja tutkimusyhteistyötä yhdysluokkaopetuksesta Tampereen yliopiston kanssa.	Yhdysluokkaopetusyhteistyö on aloitettu / ei ole aloitettu Yhdysluokkaopetusharjoittelijoiden lukumäärä	2027-2028	KAOP, Opetuspalvelut	Tampereen yliopisto

3.2. Lähellä kaikkea – paras paikka asua ja toimia

Sijaintimme ansiosta olemme kaupunkiseudun vetovoimaisin kunta. Ekologisesti kestävä kasvu löytää paikkansa ja täydentää nykyisiä taajamia sekä kyliä. Kuntamme kasvaa vastuullisesti yhdessä asukkaiden, yritysten, ympäristön ja kuntatalouden kestävyiden kanssa.

Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä. Arvostamme ja kehitämme aktiivisesti monimuotoisia ja laadukkaita asuinympäristöjä. Elinvoimaiset taajamat, omakotialueet ja kylät ovat voimavaramme. Huomioimme asumisen mahdollisuudet erilaisissa elämäntilanteissa.

Teema sisältää kylien rakentamiseen sekä kylien varautumissuunnitteluun liittyviä toimenpiteitä.

Lähellä kaikkea –paras paikka asua ja toimia

Strategian tavoite	Toimenpide	Mittari	Aikataulu	Vastuutaho	Kumppanit
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Tuetaan kylien varautumissuunnittelua.	Kylien laatimien varautumissuunnitelmien määrä	2027-2029	Konsernin yhteiset palvelut	Kyläyhdistykset, Pirkanmaan hyvinvointialue
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Päivitetään strateginen yleiskaava. Tavoitteena helpottaa kylien rakentamista kyläyleiskaavoitusta nopeammalla tavalla.	Strategisen yleiskaavan päivitys on laadittu / ei ole laadittu Kylien asukasmäärän kehitys	Viimeistään kevät 2029	Yhdyskunta, Kaavoitus	Kaikki palvelualueet, kyläyhdistykset
Rakennamme viihtyisää asuinympäristöä	Laaditaan selkeät kylä- ja hajakentämisen periaatteet.	Periaatteet on laadittu / ei ole laadittu Kylien asukasmäärän kehitys	2027-2029	Yhdyskunta, Kaavoitus	Kaikki palvelualueet, kyläyhdistykset ja muut yhdistykset

www.lempaala.fi

L^M
PÄÄ
LÄ